

מסורת הש"ס

(א) ברכות מה: (ב) ז"ב
 (ג) קובא: (ד) [גיר' ע"י דתניא],
 (ה) ז"ל יסף כן א' בביב
 (ו) ע"ש ברכש"ס: (ז) בביב
 (ח) ליתא אלן כן אימא מאן יסף
 (ט) יסף יסף תקריה
 (י) אימינא: (יא) (יב) סמיס פב.
 (יג) וס"נ: (יד) [ע"י הגי' בע"מ],
 (טו) תביות טו: (טז) [נראה
 ש"ל אל יך לבסס וגו' ע"י
 פפרש"י בבורה ומבמות יא.
 ובסות' ע"מ.ג.], (יז) [א' אפילו
 אחי ד"ה זריבין],

תורה אור השלם

1. וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה
אֵלֵינוּ זֶה קֵינּוּ לוֹ
יִזְשִׁיעֵנוּ זֶה יִי קֵינּוּ לוֹ
נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה
בִּישׁוּעָתוֹ: יִשְׁעִיהוּ כֹה ט

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה מאי כו' ללא מוסקיף יסקיף ומשום הכי קצעי גמרא מאי:

לעזי רע"י

אישקריי"ן. קופסה (בעיקר
לתכשיטים).

מוסף רש"י

וידאמר רב מתנה כו'. ולכן
שפחו וקצורו וסלא
הקצורו (רשב"ם ב"ב קכא),
הקטוב והמטיב. נרמ
הקטוב והמטיב שגזירת
ההמון תקנו בזהו חיס,
המורה חזקא חזקא
שלש ראשונות, דנפקא לן
ממאי קול ויברמ וכו'
הוא חזקא של הארץ וכו'
(שם). שפכו וקצורו
שפכו וקצורו וסלא
הקצורו וסלא חזקא
המורה לכל שהיה
והוא חזקא של הארץ וכו'
והוא חזקא של הארץ וכו'

דָּשַׁע הָיָה לְכַתִּיב (מלכים
א) כַּמֶּלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ
אָמַר לְאַחִיזָה שִׁירָזוּ יַעֲלוּ:
דָּ (מ. נ.): מַלְכֻרוֹת. לְפִי

לאיזה שירצו יעלו⁶ ר
הרוגי ביתר לקבורה
יום שנתנו הרוגי ביתר
הטוב והמטיב הטוב
שנתנו לקבורה רב

תרווייהו יום שפסוקו
 (תניא) רבי אליעזר
 עשר באב ואילך תעשר
 היו כורתין עצים למזבח
 ואמר רב מנשיא וקרו
 וואילך דמוסיף יוסיף
 (תני רב יוסף) מא
 תקבריה אימיה: שבב
 ת"ר בת מלך שואל
 ככה גדול מבת סגן
 מלחמה ובת משוה מ
 וכל ישראל שואלין
 יתבייש את מי שאין
 טבילה: אמר רבי א
 יוצאות וחולות בכרמ
 היו אומרות בחור וכ
 ליופי שאין האשה א
 למשפחה לפי ש
 קחו מקחכם לשום ש
 רבי אלעזר עתיד ה
 כיניהם בגן עדן וכל א
 אלהינו זה קיינו ל
 הדרן עלך ב
 באמצעו. ואומר זה

עץ שנמצא בו חולעת פסול למזבח
והוא יום היו משלימין מצוה גדולה
(שם). דמוסיף. מן הלילה על היום
ומצא נאום חכם ונאום נחמד לך

בשלושה פרקים פרק רביעי תענית

לֹא.

מב א מיי פ"צ מהל' ברכות הל' א [טור א"ח סי' קפט]:

רבינו חננאל

[illegible]

רבינו גרשום

ויום שפוסקין מלכור
 וציעים לערעה. ומיכן
 מוסיפין לעסוק
 בתורה. תשש חהל
 ואינה מייבשת
 העצים. יום חדר מגול.
 מלומר, מיכן וכלור אצין.
 צוריקן מוגל וכלור אצין.
 דלדל מוסף. מלילות על
 הימים לעסוק בתורה,
 העלילות. נכל הכלים
 והשאליות וזו טענות
 שטבילה. שמא דנדה איש
 אצין מקופלין. ערשין
 ישבה ערשין נדה.
 לעשות מחול לערשין
 ששצדיקן עשין מחול.
 והקב"ה יושב באמצע.

מחה בישועתו.

תִּיקְנוּ בִּיבְנָה הַחוּב וְהַמְּשִׁיב. פירוש צִבְרַת הַמּוֹזֵן וּמִשֶּׁהָ תִּקְנוּ יוֹמֵר עַל הַיּוֹן הַטּוֹב וְהַמְּטִיב טַפִּי מִצְשָׁר דְּרִיזִים לְפִי שֶׁהָיוּ [כִּמּוֹן] גָּדֵר צִבְרִים וְלֹא נִסְרָחוּ: **י'וֹם תִּבְר מַגֵּל.** פִּירוּשׁ שֶׁמוֹעֲזֵין מִלְכּוֹת עֲשִׂים לַמַּעֲרָכָה פִּירוּשׁ מִשּׁוֹם שֶׁחֵלֵשׁ כַּחַה שֶׁל חֲמָה וּמַגְדִּילִין הַתּוֹלָעִים צִבְלִינֹת וְעֲשִׂים מִתּוֹלָעִים פִּסְלִים לַמַּעֲרָכָה כְּדֹאמֵר [צִבְדוֹת] (פ"ב מ"ה) שֶׁהֵכֵסִים צִבְלֵי מוֹמִיִּין הֵם מִנְקִיזִים הָעֲשִׂים וּמִסְרִיזִין הָעֲשִׂים מִתּוֹלָעִים שֶׁפִּסְקוֹת לַמַּעֲרָכָה:

ורב יוסף דאמרי
כברות עצים למערכה
וגדול אומר מחמשה
כחה של חמה ולא
ככה לפי שאינן יבשין
ה יום חבר מגל מכאן
לא מוסף ^א (יאסף)
יאסף אמר רב יוסף
בנות ירושלים כ':
מבנת כהן גדול בת
בת סגן מבנת משה
חמה מבנת כהן הדיוט
מזה כרי ^א שלא

יְצַד אֶפִּילוּ מִקּוֹפְלִין וּמוֹנְחִין בְּקוֹפֶסֶת: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
תֵּנָּה מִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה נִפְנָה לָשֵׁם: " מִיּוֹחֶסֶת שֶׁבֶהֱן
תְּנוּ רִבְנָן יִפְיִיּוֹת שֶׁבֶהֱן מָה הֵיוּ אוֹמְרוֹת תְּנוּ עֵינֵיכֶם
לְיוֹפִי מִיּוֹחֶסֶת שֶׁבֶהֱן מָה הֵיוּ אוֹמְרוֹת תְּנוּ עֵינֵיכֶם
לְאִשָּׁה אֲלֵא לְבָנִים מִכּוֹעֲרוֹת שֶׁבֶהֱם מָה הֵיוּ אוֹמְרוֹת
שֶׁמֶלְכֶד שֶׁתַּעֲמְרוּנוּ בְּזוֹהִיבִים אֲמַר עוֹלָא בִירָאָה אֲמַר
יוֹשֵׁ בְרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת מַחֹל לְצַדִּיקִים וְהוּא יוֹשֵׁב
לְאַחַד מֵרָאָה בְּאֶצְבְּעוֹ שְׂנָא¹ וְאֲמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה
יִישׁוּעִינָה זֶה ה' קִינֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ:

הדרך עלך בשלשה פרקים וסליקא לה מסכת תענית

קוינו לו ווישיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה ציטעו:

ההדרן עלך בשלשה פרקים וסליקא לה מסכת תענית

ומראין זה לזה ואומרים, הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ו
הדרן עלך בשלשה פרקים

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

(*) הַדֶּרֶךְ עַל־כֵּן מְסַבֶּת תַּעֲנִית וְהַדֶּרֶךְ עַל־כֵּן דַּעְתָּן עַל־כֵּן מְסַבֶּת תַּעֲנִית וְדַעְתָּן עַל־כֵּן לֹא נִתְנָשִׂי מִיָּנֶךְ מְסַבֶּת תַּעֲנִית וְלֹא תִתְנָשִׂי מִיָּנֶךְ לֹא בַעֲלָמָא הַדִּין וְלֹא בַעֲלָמָא דְאֵתִי;

יאמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּהְיֶה תוֹרַתְךָ אֲמֻנָתֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתִהְיֶה עִמָּנוּ לְעוֹלָם הָבָא. (**)

חֲנִינָא בְּ פֶּפֶא רְמִי בְּ פֶּפֶא נַחְמֵן בְּ פֶּפֶא אַחְאִי
בְּר פֶּפֶא אַבָּא מְרִי בְּר פֶּפֶא רַפְרֵם בְּר פֶּפֶא רַכִּישׁ בְּר פֶּפֶא סוּרְחָב בְּר פֶּפֶא אַדָּא בְּר פֶּפֶא דִּרְוּ בְּר פֶּפֶא:

הַעֲרֵב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִדְּבָהּ בָּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ: מֵאוֹיְבֵי תַּחֲבֻמָּנִי מִצֹּתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִּי: יְהִי לִבִּי תָמִיד בַּחֲקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חֵייתֵנִי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמִדְּנֵי חֲקִיךָ: אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סֵלָה וְעַד:

מִדֹּדִים אֲנַחְנוּ לִפְנֵיךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁשֻׁמַּת חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שְׁמַת חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קָרוֹת. שְׁאֵנוּ מְשִׁימִים וְהֵם מְשִׁימִים. אֲנוּ מְשִׁימִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשִׁימִים לְדַבְרֵים בְּטָלִים. אֲנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אֲנוּ עֹמְלִים וּמַקְבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָן מַקְבְּלִים שָׂכָר. אֲנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אֲנוּ רָצִים לַחַי הָעוֹלָם הַבֹּא וְהֵם רָצִים לְבֹאֵר שַׁחַת. שְׁנֹאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידִם לְבֹאֵר שַׁחַת אֲנִשׁ דְּמַיִם וּמִרְמָה לֹא יַחֲזוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵי בָשָׂם שְׁעוֹרֵתֵנִי לִסִּים מִסֻּכַּת תַּעֲנִית בְּן תַּעֲזוּרִי לְהַתְחִיל מִסֻּכְתּוֹת וּסְפָרִים אֲחֵרִים וּלְסִימִים לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאֵהֱבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֻכְמַיִם יַעֲמֹד לִי וְלוֹרְעֵי שְׂלֵא תַמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי יוֹרְעֵי יוֹרְעֵי עַד עוֹלָם. וְתַתְּקִים בִּי בְּהַתְּהַלֵּךְ תַּנְחִיחַ אוֹתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. כִּי בִי יִרְבּוּ זְמִיךְ וְיִוְסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בְּיָמִינָה בְּשִׂמְלָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יי עֹז לַעֲמּוֹ יִתֵּן יי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

וַיִּתְּגַדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמָהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּהוּא עֲתִיד לְאַתְחֲדָתָא. וְלֹאֲחִיא מִתְיָא, וְלֹאֲסָקָא לַחִי עֵלְמָא, וּלְמַבְנָא קֶרְתָּא דִּירוּשָׁלַם, וְלִשְׁכָּלָא הֵיכְלִיָּה בְּגוּה, וּלְמַעֲבָרָא וּפּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא, וְלֹאֲתָבָא פּוֹלְחָנָא דְשִׁמְיָא לְאַתְרֵיהּ, וַיִּמְלִיךְ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וַיִּקְרִיָּה, וַיִּנְצַחַם פְּרָקְנָה וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחֵי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמָהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא. יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמָהּ דְקֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא תִּשְׁבַּחְתָּא וְנוֹחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מֵאן דְּעָסְקִין בְּאַוּרֵיתָא, דִּי בְּאַתְרָא (קְדִישָׁא) הָדִין וְדִי בְּכָל אֲתֵר וְאַתֵּר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוּן שְׁלָמָא רַבָּא חָנָא וְחֻסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחֵי אֲרִיכִי וּמְזוּנִי רִיחִי וּפְרָקְנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שִׁמְיָא וְחֵיִים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי הוּא בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

(*) פי' הגון על זה תמצא בפר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בפר זכיות ח"א פ"ג, (** בסימא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש צ"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.